

Řešení povodňových situací způsobených ledovými jevy na Bystřici.

1. Ledové povodně

Ledové jevy jsou kategorizovány mezi povodňové situace způsobené tzv. přírodními jevy. Jejich výskyt je v registrován v celém říčním systému v katastru obce s rozšířenou působností Olomouce, především pak na toku Bystřice v lokalitách Hlubočky, Velká Bystřice a Bystrovany. V době vzniku povodňových událostí na katastru jednotlivých obcí správního obvodu organizují činnost povodňové orgány obcí ve svých územních obvodech v souladu se svými povodňovými plány. V případě rozbíjení ledové celiny v korytu Bystřice, jsou obce povinny konzultovat zahájení prací se správcem toku, tajemníkem Povodňové komise obce s rozšířenou působností Olomouce a všemi obcemi níže po toku Bystřice.

Nebezpečí ledových povodní nastává na tocích, kde voda sice nezamrzá, ale tvoří se dnový led nebo ledová kaše. Oba dva typy vznikají většinou na tocích s malou hloubkou vody a větším sklonem. Led se pak zachytává na dně, (je-li dostatečně drsné) a u břehů. Narůstáním do výšky i šířky se pak zmenšuje průtočný profil. Po postupném zamrznutí hladiny se voda pod ledem nepatrně oteplí, ledy se mohou uvolnit a posunem tvořit bariéry v toku. Druhou možností je tvorba ledové kaše tam, kde nejsou vhodné podmínky pro namrzání ledu na dně a na březích koryta. Kašovité led se sune v korytě toku a postupně dojde k ucpání hladiny kaší; nad takto vzniklou překázkou se kupí další kašovité led a dochází ke vzniku ledového nápěchu. Také odchod dnového ledu obvykle končí tvorbou nápěchů.

Ledové povodně v období tání:

Zamrzlé koryto má podstatně omezenou průtočnou kapacitu. Při mírném oteplení, které není doprovázeno většími dešťovými srážkami se průtok v toku příliš nezvětší a led zvolna odtaje. Při prudkém oteplení nebo větších srážkách dochází k vzestupu průtoku a vylití vody z koryta. Zvětšeným průtokem dochází též k uvolnění dnového ledu a jeho rozlámání; také hladinový led může být rozlámán na kry. Tyto ledy jsou unášeny protékající vodou a nastává také odchod ledů. Odchodu ker však brání neporušená ledová pokrývka. Na jejím okraji se kry kupí a vzniká ledová zácpa. Uvolněné kry většinou iniciují tvoření dalších a větších zácp v níže položených úsecích toků. Rozsáhle zamrzlé vodní toky představují nebezpečí ledové povodně. Toto nebezpečí se stává aktuální příchodem náhlého velkého oteplení, kdy dochází k zvýšení průtoku.

2. Činnost povodňových orgánů obce při prvním stupni povodňové aktivity

I. stupeň povodňové aktivity (stav bdělosti) nastává v době zámru vodních toků nebo při zjištění chodu ledové kaše, srážkách velké intenzity, výrazně teplého počasí a jejich bezprostředního nebezpečí v době zámru.

Při prvním stupni povodňové aktivity zahajuje činnost hlásná a hlídková služba. V době vzniku povodňových událostí organizují činnost povodňové orgány v souladu s povodňovým plánem. O vzniku povodňové situace, prognózách vývoje a ukončení povodňové situace podávají povodňové orgány informace subjektům dle povodňového plánu.

Při tomto stupni je povinností povodňových orgánů obce zahájit činnost předpovědní a hlásné služby, aktivovat povodňové hlídky, vyrozumět správce toku, obce níže toku a další dotčené subjekty na teritoriu obce dle povodňového plánu. Povodňovou komisi ORP Olomouc vyrozumět cestou Havarijní služby odboru ochrany - stálá služba tel.: 602 718 660

3. Činnost povodňových orgánů obce při druhém stupni povodňové aktivity

II. stupeň povodňové aktivity (stav pohotovosti) se vyhláší při narušení ledové celiny, pohybu ledových ker, při hromadění a vrstvení ledových ker v korytě, které vytvářejí bariéry zamezující průtoku vody korytem.

Druhý stupeň povodňové aktivity (stav pohotovosti) se vyhláší na základě údajů hlídkové služby a zpráv předpovědní a hlásné služby, přičemž za povodeň se považuje přechodné stoupnutí hladiny vodního toku při současném chodu ledů, případně vlivem vytvoření ledových bariér; nápěchů a zácp.

V případě samovolného narušení ledové bariery a splavování ledu korytem je povinností povodňové komise obce neprodleně informovat správce toku, povodňové orgány obcí níže toku a další dotčené subjekty na teritoriu obce dle povodňového plánu. Povodňovou komisi ORP Olomouc vyrozumět cestou Havarijní služby odboru ochrany - stálá služba tel.: 602 718 660

4. Činnost povodňových orgánů obce při třetím stupni povodňové aktivity

III. stupeň povodňové aktivity (stav ohrožení) se vyhláší dojde-li navrstvením ledových ker v korytě toku k nárůstu výšky hladiny, přelití břehové linie nebo ohrožení života a majetku.

V dané situaci se provádí koordinace činností povodňových orgánů a správce toku při povodňových zabezpečovacích pracích dle konkrétní situace.

Veškeré události (vyhlášení nebo odvolání SPA, hlášení dle povodňové dokumentace) je vždy nutno zapisovat do povodňové knihy.

5. Činnost povodňových orgánů obcí v situaci vyžadující provedení zabezpečovacích prací.

Povodňové orgány obcí v souladu s ustanovením § 75 odst. 3 vodního zákona zajišťují „Povodňové zabezpečovací práce“. Zabezpečovací práce, které mohou ovlivnit odtokové podmínky a průběh povodně, musí být koordinovány ve spolupráci s příslušným správcem povodí na celém vodním toku nebo v celém povodí.

V dané situaci je povinností povodňových orgánů obce provádět zabezpečovací práce v součinnosti s vlastníky vodních děl na teritoriu obce, obcemi níže toku, správcem toku a Povodňovou komisí ORP Olomouce - cestou Havarijní služby ORP Olomouc (602 718 660).

Povodňové orgány kontrolují plnění povinností vlastníků vodních děl, dle § 84, odstavce h) vodního zákona, kteří v rámci zabezpečení úkolů při ochraně před povodněmi provádějí zabezpečovací práce na vodních dílech včetně oblasti vzdutí.

Obec	Nebezpečná a kontrolní místa	Kilometráž toku
Hlubočky	U Domova důchodců	16,75
	Jez za řetězárnou	15,88
	Jez u kotelny (U vlakového nádraží)	15,00
	Jez Mariánské Údolí (U Mory)	11,75
Velká Bystřice	Lávka pod Burkem	9,5
	Vodočet Velká Bystřice (kontrolní místo)	6,1
Bystrovany	Horní jez Bystrovany	5,00
	Dolní jez Bystrovany	4,7
Olomouc	Myší Díra - podjezd	0,84
	Soutok Bystřice s Moravou	0,00

Obec	V případě dosažení hodnot II.a III. SPA volat
Hlubočky 602 147 477	Velká Bystřice: 606 739 244, pazdera@muvb.cz
	Bystrovany : 724 093 902, bystrovany@iol.cz
	Olomouc - Havarijní služba: 602 718 660, havarijni.sluzba@olomouc.eu
	Povodí Moravy s.p.: 602 756 281, holasek@pmo.cz
Velká Bystřice 606 739 244	Bystrovany: 724 093 902, bystrovany@iol.cz
	Olomouc - Havarijní služba: 602 718 660, havarijni.sluzba@olomouc.eu
	Povodí Moravy s.p.: 602 756 281, holasek@pmo.cz
Bystrovany 724 093 902	Olomouc - Havarijní služba: 602 718 660, havarijni.sluzba@olomouc.eu
	Ing. Svoboda - Jez Bystrovany, MVE Holice: 585 313 488
	Povodí Moravy s.p.: 602 756 281, holasek@pmo.cz
Olomouc Havarijní služba 602 718 660	Povodí Moravy s.p.: 602 756 281, holasek@pmo.cz